

TENTAMEN

KURS	Ekonomi och organisation
PROGRAM:	Elektro, Data, Design 180 hp & Bioteknik
KURSKOD	LMT967 + LMU450
EXAMINATOR	Kaj Suneson
TENTAMENSTID	Augusti 2011
HJÄLPMEDEL	Typgodkänd kalkylator, räntetabell (bifogas tesen)
ANSVARIG LÄRARE	Susanne Kullberg
BESÖKER TENTAMEN	Susanne Kullberg
RESULTAT- RAPPORTERING GRANSKNINGS-TILLFÄLLE OCH PLATS	Resultaten rapporteras Resultatet på din tenta meddelas till dig via ladok, e-post. Övriga frågor angående resultatrapportering, kontakta ditt studentcentrum. Tid för granskning:
ÖVRIG INFORMATION	Tentamen omfattar totalt 60 poäng För betyg 3 krävs totalt minst 24 poäng För betyg 4 krävs totalt minst 36 poäng För betyg 5 krävs totalt minst 48 poäng För slutbetyg krävs utöver ovanstående att övriga obligatoriska moment på kursen är fullgjorda och godkända. Till samtliga frågor krävs fullständiga och väl motiverade svar.

Kod (tentand): _____

Fråga 1. Allmänna organisationsfrågor (totalt 10 poäng)

Para ihop rätt begrepp (i nedanstående tabell) med följande meningar. Varje korrekt svar ger 1 poäng. Varje felaktigt svar ger avdrag med 1 poäng. Obesvarade påståenden ger inga poängavdrag. Uppgiften kan som helhet inte resultera i minuspoäng. Lägsta poäng som kan erhållas på uppgiften i sin helhet är sålunda 0 poäng.

- a) Enligt denna klassiska organisationsteori organiserade Ford arbetet in sina nya fabriker på 1920- och 1930-talen.
- b) Denna anpassningsmekanism innebär att man återgår till beteenden som präglat tidigare utvecklingsstadier.
- c) Denna av Minzbergs koordineringsmekanismer innebär att arbetet samordnas genom att innehållet är specificerat, programmerat och standardiserat.
- d) Den amerikanska varianten av Toyotas produktionssystem som är en idé om utformning av produktionsprocessen som ett flöde utan spill.
- e) Inom bygg- och varvsindustrin är arbetet ofta organiserat enligt denna princip. De tillverkade serielängderna är små samt monterings- och anläggningsarbete utförs av kvalificerade yrkesarbetare.
- f) Enligt denna teori, skapad av Mc Gregor, präglas ledarskapet av människosynen hos ledaren; En tro på att människan har en motvilja mot arbete eller det omvända, att människan finner det naturligt att anstränga sig i sitt arbete.
- g) Det optimala ledarskapet, enligt Blake o Moutons ledarskapsmodell "The managerial grid".
- h) Detta är en kontrollerad och systematisk process för att jämföra de egna prestationerna med de bästa i branschen.
- i) Denna formel beskriver hur man bör genomföra effektiva förändringar.
- j) Denna organisationsdel omfattar, enligt Minzberg, de anställda som är engagerade i primärverksamheten, det vill säga där utförs den direkta produktionen av varor och tjänster, det värdeskapande arbetet.

Scientific Management	Balanserad tid	Direkt övervakning
Reengineering	Team-ledarskap	Standardisering av arbetsprocesser
Standardisering av resultat	Flykt	Teknostruktur
Rationalisering	Regression	$EF = FF + BF + KL$
Teori X och Teori Y	Den byråkratiska skolan	Situationsanpassat ledarskap
Operativa kärnan	Gemytledarskap	Benchmarking
Strategisk ledning	Bortträngning	Den administrativa skolan
Human Relations	Ömsesidig anpassning	Funktionell layout
Delegerande	Balanseringsförlust	Maktkultur
Projektion	$EF = FF + AF + KL$	Lean Production
Chefskap	Bygglag	Balanced Scorecard
Sociotekniken	Ledarskap	Standardisering av utbildning och kunskaper

Fråga 2. Kommunikation (totalt 6 poäng)

- a) Kommunikationen kan delas upp i tre olika kategorier. Namnge och beskriv dem. (3 p)
- b) Du har fått uppdraget att hålla en presentation av ditt eminenta examensarbete för en grupp högt uppsatta Volvo-chefer. Du vill mycket gärna göra ett gott intryck. Hur kan du i denna situation använda kunskapen om ovanstående kommunikationskategorier? Diskutera givet exempel och använd teori i ditt resonemang. (3 p)

Fråga 3. Företagskultur (totalt 4 poäng)

Organisationens kultur har flera funktioner som är av positiv betydelse för företaget. Beskriv och ge tillhörande förklaring av fyra viktiga huvudfunktioner.

Fråga 4. Gruppens utveckling (totalt 10 poäng)

Beskriv **utförligt** hur en grupp utvecklas, d v s vilka utvecklingsfaser den går igenom samt vilka beteenden och reaktioner som är typiska för respektive fas. Ett fullständigt svar ger läsaren en tydlig bild av grupputvecklingsprocessen i sin helhet samt de väsentligaste delarna i respektive fas.

Fråga 5. Ekonomiska kortfrågor (totalt 10 poäng)

Ringa in det riktiga svaret eller skriv dem på ett separat svarspapper. Det är det mest riktiga svaret som söks. Varje korrekt svar ger 1 poäng. Varje felaktigt svar ger avdrag med 1 poäng. Obesvarade påståenden ger inga poängavdrag.

Uppgiften kan som helhet inte resultera i minuspoäng. Lägsta poäng som kan erhållas på uppgiften är sålunda 0 poäng.

- a) Skuldsättningsgrad är ett mått på
 - 1. Andelen justerat eget kapital i förhållande till totala skulder.
 - X. Skulder i relation till justerat eget kapital.
 - 2. Justerat eget kapital i förhållande till totala tillgångar.
- b) Likviditet ger en indikation på:
 - 1. Företagets avkastning till ägarna.
 - X. Företagets betalningsförmåga på kort sikt.
 - 2. Företagets betalningsförmåga på lång sikt.

Chalmers tekniska högskola
Institutionen för teknikens ekonomi och organisation
Avdelningen för Operations Management

- c) Självkostnad är :
1. Summan av samtliga kostnader för produkten inklusive försäljningsomkostnader.
 - X. Särintäkter minus särkostnader
 2. Summan av kostnader i samband med tillverkning av produkten.
- d) Kritisk volym är den volym där
1. de totala intäkterna precis täcker de totala kostnaderna
 - X. intäkterna uppvisar maximal vinst
 2. intäkterna täcker produktionsvolymens fasta kostnader
- e) En förvaltningsberättelse
1. är en del av årsredovisningen i aktiebolag
 - X. är en frivillig redovisningsform som ger aktieägare kompletterande information
 2. skrivs av företagets revisorer och bekräftar att redovisningen är granskad
- f) Begreppet ekonomisk livslängd används för att beteckna
1. den tid investeringsobjektet faktiskt kan användas i verksamheten
 - X. den tid det tar innan investeringen är till fullo återbetald
 2. tiden fram till dess att investeringen uppnått maximal lönsamhet
- g) Kalkylräntan
1. är avkastningskravet som ställs på en investering
 - X. är fastställd till bankräntan plus fem procent
 2. bestäms av riksbankens revisorer
- h) Ett kommanditbolag är:
1. inget bolag i juridisk mening.
 - X. en egen juridisk person.
 2. en bolagsform som kan likställas med aktiebolag
- i) Vad händer vid en så kallad oren accept?
1. villkoren i avtalet ändras och accepteras av båda parter
 - X. olagligt, anbudsförfarandet upphör omedelbart
 2. i praktiken har mottagaren avslagit anbudet och "spelet" fortsätter
- j) Halvfasta kostnader
1. påverkas direkt av verksamhetsvolym
 - X. är kostnader som endast tas upp i till hälften i resultatplanering/-diagram
 2. är opåverkade inom vissa verksamhetsvolym
-

Chalmers tekniska högskola
Institutionen för teknikens ekonomi och organisation
Avdelningen för Operations Management

Fråga 6. Produktkalkyl (totalt 5 poäng)

Företaget Svets & El AB är ett litet företag som gör mikroprocessorbaserade reglerutrustningar för styrning av maskiner (mestadels självgående gräsklippare och dammsugare). Företaget måste genomföra en ersättningsinvestering av en maskin som havererat och har hittat två olika investeringsalternativ.

	<i>Maskin A</i>	<i>Maskin B</i>
Grundinvestering	100 000	140 000
Inbetalningar/år	80 000	90 000
Utbetalningar/år	30 000	40 000
Restvärde	5 000	15 000
Livslängd	6 år	10 år

Svets & El AB använder sig av en kalkylränta på 20 % för investeringar av denna typ.

- Vilken investering är mest fördelaktig? Visa beräkning och motivera ditt svar (3 p)
- Vilket alternativ bör väljas enligt pay-backmetoden? Visa beräkning, skriv motivering och jämför med ditt svar a). (2 p)

Fråga 7. Produktkalkyl (totalt 3 poäng)

Företaget Stolsidan AB består av tre självständigt arbetande konsulter. De delar kontor och betalar gemensamt för receptionisten Alex. Årets första kvartal (Q1) har haft följande utfall:

	Fredrik	Anna	Mickan
Särintäkter	200 000	250 000	480 000
Särkostnader	210 000	210 000	350 000

Beräkna periodens resultat om samkostnaderna uppgår till 120 000 kr. Visa dina beräkningar.

Fråga 8. Resultatplanering (totalt 6 poäng)

Nisse & Bo tänker starta ett företag som ska syssla med import av choklad som görs av en speciell kakaoböna. Just nu finns endast en presentkartong med ett urval av praliner som görs av denna böna. Presentkartongerna importeras in i större förpackningar och säljs sedan vidare till detaljister i hela landet. För att inte binda upp för mycket kapital i företaget tänker Nisse & Bo inte ha något lager. Alltså kommer antalet köpta och sålda enheter att vara detsamma.

För det kommande året gäller följande planeringsunderlag:

Försäljningspris per kartong	130 kr
Försäljningsvolym (antal kartonger)	2 500 st
Inköpspris per kartong	70 kr
Frakt, tull m m per kartong	15 kr
Diverse omkostnader (påverkas inte av volymen)	100 000 kr

Uppgift: Beräkna resultatet för Nisse & Bo samt illustrera med hjälp av resultatdiagram. Visa samtliga beräkningar.

- Illustrera resultatanalysen med ett resultatdiagram. (2 p)
 - Beräkna kritisk omsättning och volym, kontrollera med avläsning i diagrammet. (2 p)
 - Beräkna säkerhetsmarginal. Ange ditt svar i såväl kr som volym samt illustrera i resultatdiagram. (2p)
-

Chalmers tekniska högskola
Institutionen för teknikens ekonomi och organisation
Avdelningen för Operations Management

Fråga 9. Årsredovisning/finansiering (6p)

Nedan återfinner du ett företags balansräkning och resultaträkning (alla belopp i t kr):

Tillgångar	Balansräkning (tkr)			Skulder	
	År 2	År 1		År 2	År 1
Mask o inventarier	6 690	5 150	Aktiekapital	2 000	1 600
Varulager	2 000	1 700	Balanserade vinster	1 668	1 388
Kundfordringar	800	1 000	Årets resultat	1 225	972
Bank, kassa	1 600	1 260	Obesk reserver	1 750	1 450
			Långfristiga skulder	2 960	2 500
			Kortfristiga skulder	1 487	1 200
Summa tillgång	11 090	9 110	Summa finans	11 090	9 110

Resultaträkning (tkr)

Rörelsens intäkter	24 400
Sålda varors kostnad	-21 450
Resultat före avskrivningar	2 950
Avskrivning enligt plan	-700
Rörelseres innan finansnetto	2 250
Ränteintäkter	60
Räntekostnader	-260
Rörelseres efter finansnetto	2 050
Avskrivning utöver plan	-300
Resultat innan skatt	1 750
Skatt	-525
Årets resultat	1 225

Uppgifter (visa beräkningar):

- Beräkna räntabilitet på totalt kapital samt eget kapital (justerat).
- Uttala dig om (och beräkna) företagets likviditet samt soliditet.
- Inför nästkommande år vill företaget visa på högre avkastning till ägarna. Hur kan företaget förbättra avkastning på eget kapital om omsättningen är densamma?

OBS! Fullständiga svar innehåller såväl beräkningar som välformulerade motiveringar.